

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ודעת אלקים תמצא

סעודת פורים קטן – מאנסי תשע"ט

יו"ל ע"י

מכון שפה ברורה

שע"י חסידי קאסוב

פורים תשפ"ד לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים לפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

הד"ר ימוד בגליון דולו

יהיה לזכות רפואתו השלימה והמהירה של
מרן רבינו שרגא פייביש בן מלכה שליט"א
בתוך שאר דולי ישראל

לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתנו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"

במס' 972-72-370-1810 או במס' 718-682-2004 ישראל 972-72-370-1810

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

ודעת אלקים תמצא

עבודתנו בהני יומא דפוריא

סעודת פורים קטן – מאנסי תשע"ט

סוד גדול מגלה לנו מרן האר"י הק' ז"ל וכותב (ליקוטי תורה, טעמי המצות, בא) וזל"ק: "מצות צליית הפסח ראשו על כרעיו כבר הודעתין כי ביציאת מצרים היה הזעיר אנפין תלת גו תלת בגו בטנה דאמא עילאה כמבואר אצלינו, ואמנם כבר נודע מה שאמרו בגמ' (נדה ל, ב) התינוק במעי אמו ראשו על ברכיו ולכן היה צלוי ראשו על כרעיו להורות שהיה מקופל במעי אמו תלת גו תלת ועתה הוא בסוד גדלות".

והמתבונן ומתעמק בדבריו הקדושים יראה כי דרך עבודה רבה גילה לנו מרן האר"י כאן, וביאר לנו כי ענין הקרבת קרבן הפסח באופן הזה, שייכות גדולה היתה לה לעבודת בני ישראל ביציאתם ממצרים. כי בחינת עבודתם של בני ישראל באותה העת היתה כאותה בחינה של עובר במעי אמו, אשר אמרו עליו חז"ל

ציווי התורה באופן הקרבת הפסח מרמז על מדרגת עובר במעי אמו חידוש של מצוה מצאנו בפרשת קרבן פסח מה שלא מצאנו בכל הקרבנות, והיא מה שציותה התורה ואמרה (שמות ט, יב) "אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו". והיינו שהיה ציווי מיוחד מאת הבורא באותה עת של יציאת מצרים להקריב קרבן באופן שיהיה ראשו על כרעיו ועל קרבו, וכמו שמפרש רש"י שם "צולהו כולו כאחד עם ראשו ועם כרעיו ועם קרבו, ובני מעיו נותן לתוכו אחר הדחתן (פסחים עד, א)". והענין אומר דרשני, מה בא להורות לנו ההקרבה באופן כזה. ובפרט למה רק ביציאת מצרים נצטוו בזה, ומה דרך עבודה נתגלה לנו דייקא בעת הזאת שיצאו בני ישראל מגלותם בדרכם לקבלת התורה*.

א. בפשטות הטעם למה בישלו אותו כך מבואר ב'רשב"ם' על התורה שאמר "וכל זה דרך מהירות". אולם בעמקות הענין בדרך הפנימיות והעבודה מבואר כאן כאמור.

מילי דמלכא

נשמה זו בהיותה במעי האם ורואה בעיניו את כל ההשגות הנעלות חושבת היא בדעתה שעוד מעט קט יוצאת היא לאויר העולם, ותוכל להגיע חפשי להיות בתוך המצב הזה שמשגיגה היא עתה, ואין זה ספק לה שרק והיא יוצאת ומיד זוכה לראות את מלך המשיח ביופיו ושכינה בתפארתה, וכל בני בשר קוראים לשמו מכירים ויודעים כי לה' המלוכה (ע"פ תהלים כב, כט) והיה ה' למלך על כל הארץ (ע"פ זכריה יד, ט), כי הרי הוא רואה בעיניו ובחושים ממשיים את האור כי טוב (ע"פ בראשית א, ד), ואין לו כי אם לגעת בה ולהגיע אליה. אלא שכאשר עובר וחולף התשעה ירחים ואכן יוצאת היא לאויר העולם נופלת הנשמה מאותה איגרא רמא לתוך בירא עמיקתא עד מאוד, מאור וזוהר לחושך ואפילה, וכמאמר הגמרא שם "כיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטר על פיו ומשכחו כל התורה כולה שנאמר (בראשית ד, ז) "לפתח חטאת רובץ", שמאבד את כל ההשגות והאורות שזכה לה בירחי לידה אלו, ומגלה שהעולם רחוק מרחק רב מהכרה וראייה חושית במלכות ה'. ולא רק שלא הגיעה למצב נשגב יותר ממה שהיתה אלא אף נפלה לשאול, והגיעה לחושך והסתר ולמצב שהעלם שורה בו בעוזי.

בגמרא נדה (שם) "דרש רבי שמלאי למה הולד דומה במעי אמו לפנקס שמקופל ומונח ידיו על שתי צדעיו שתי אציליו על ב' ארכובותיו וב' עקביו על ב' עגבותיו וראשו מונח לו בין ברכיו וכו'", והיינו, כי צורת העובר אז היא דומה לאופן הקרבת הפסח שהיתה בצורה של 'ראשו על כרעיו וגו' כמבואר למעלה. ומעתה עלינו להתבונן מהו אכן מדרגת העובר במעי אמו ובזה נבוא להבין מה היתה מדרגתם ועבודתם של בני ישראל באותה העת של יציאתם ממצרים.

מדרגת עובר במעי האם

הגמרא ממשיכה שם ואומרת שבאותה העת שהעובר במעי אמו "נר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו שנאמר וגו', ואל תתמה שהרי אדם ישן כאן ורואה חלום באספמיא, ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים שנאמר וכו' ומלמדין אותו כל התורה כולה שנאמר וכו'", וכשמתעמקים בהשגות הגדלות האלו שיש לעובר באותה העת, נראה כי זוהי מדרגה עצומה שאין בדומה לו, כי נגלים לפניו נסתרות ונרחקות, ולומד את כל התורה כולה, והשגותיו נעלים ביותר וכאמרם ז"ל שאין להאדם זמן טובה יותר ממנו.

ב. שכן 'עולם' הוא מלשון 'העלם', כמבואר ב'פרי עץ חיים' (תפילת מוסף דר"ה פ"ה).

ודעת אלקים תמצא

ג

כאילו תמצא אור גדול ביותר ובאמת מגיעה למצב של חשכות עצום ונורא. **אלא** שבאמת, תכלית דבר זה של הגדלות שזוכה לה הנשמה שבאה כהקדמה לאותה חשכות נורא שתמצא בצאתה לאויר העולם, מטרה רבה יש לה, וכך כותב הרבי ר' אלימלך זיע"א בספה"ק 'נועם אלימלך' (לקוטי שושנה ד"ה משוך חסדך) וז"ל 'וזהו ההכרחי ללמדה כל התורה כולה כי אילולי זה לא היה באפשרי להנשמה בכואה אל הגוף החומרי להתגבר עליו לשבר תאוותו, וההכרחי ללמדו כל התורה שעל ידו יכול לשבר כח ותאוות הגוף. ועוד אם לא היו מלמדין אותה לא היה באפשרי לקבל וללמוד אחר כך את התורה לכן מלמדין אותה מתחילה כדי שאחר כך בנקל תוכל לקבל וללמוד התורה'.

תכלית בריאת האדם היא לעלות מתוך החושך ומאסר היצר שנופל בה מיד עם היוולדו

ובאמור כל זה אינה כי אם הקדמה לבריאתה והיכנסה לתוך הגוף, וכאשר יוצאת לאויר העולם כל זה ניטל ממנה ומתחיל האדם בעבודה ויגיעה רבה לעלות מתוך החושך ומאסר היצר אל העבודה והאור הגנוז בה, כי היא תכלית עבודתו ובריאתו. וכפי שממשיך בה הרבי ר' אלימלך וכותב 'אך אם היה נשאר כך בלתי סטירת המלאך לא היה תועלת בבריאותו כלל כי לא היה צריך שום

ומלכך הנפילה ממדריגתה ואיבוד האור, נופלת הנשמה לתוך חושך כפול ומכופל כאשר היצר אורב לה מיד בהיוולדה, וכמאמר הזוהר הקדוש (ריש פרשת וישב) "רבי חייה פתח ואמר, 'רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה'" (תהלים לד, כ), תא חזי כמה מקטרגין אית ליה לבר נש מיומא דקודשא בריך הוא יהב ביה נשמתא בהאי עלמא, דכיון דנפיק בר נש לאורא דעלמא, מיד אזדמן לאשתתפא בהדיה יצר הרע כמה דאתמר, דכתיב "לפתח חטאת רובץ וגו'", וכדין אשתתף בהדיה יצר הרע. ותא חזי דהכי הוא, דהא בעירי [בהמות] מיומא דאתילידו, כולהו נטרי גרמייהו וערקין מגו נורא [נזהרים על נפשם ובורחים מפני האש] ומן כל אתרין בישין, ובר נש מיד אתי לארמא גרמיה גו נורא בדין דיצר הרע שארי בגויה ומיד אסטי ליה לארחא בישא" [משא"כ האדם, כשנולד, מיד בא להשליך עצמו לתוך האש, והוא משום שהיצה"ר שורה בתוכו, ומיד מסיתו לדרך רע].

הנשמה באותה רגע נופלת מאור גדול שזכתה לה באופן נשגב עד מאוד, כי האור הגנוז היה גלוי לפניה, לעמקי החושך הענן והערפל, ואינה מוצאת את ידיה ורגליה. ומרגישה כאילו רימו אותה ברמייה גדולה שאין בדומה לה. כי אין רמאות בעולם שיכולה להשתוות לטעות זה שטועה הנשמה לפני לידתה

מילי דמלכא

בהתגלות האור במעי האם היא בבחינה הגדולה והטובה לנשמתו, ועתה כאשר נמצא בתוקף מלחמתו עם היצר הרע, ויצרו מתחדש עליו בכל יום ומבקש להמיתו (סוכה נב, ב) והוא נלחם כל עוד נפשו רוחו ונשמתו בו להנצל בכף אויבו ואורבו, זהו הזמן שהיא קשה לנשמתו ורע לנפשו, שכן רחוק הוא מה' ונסתר ממנו אורו והארתו.

אולם הדבר אינו כן, ואדרבה ההיפך הגמור היא האמת. כי בראשונה על האדם לדעת כי אור השם יתברך מאיר בכל מצב ומדריגה, שכך היא מהלך האדם במדריגות עבודתו שצריך לעלות ממדריגה למדריגה, ואין מצוי בה דילוגים כי היא חלק מעצם העבודה ללכת צעד אחר צעד ורק בסופה לאחר עמל ויזע רב להגיע אל המדריגות הגדולות. ודברים אלו מבוארים היטב בספה"ק 'מאור עינים' (פר' תרומה) בדבריו הק' אודות אדר ראשון ואדר שני, ותוכן דברי קדשו הם כך², שבאדם יש ד' מדריגות במשך ימי חייו זה אחר זה,

עבודה ופעולה לעבוד ולשבר כח התאווה, כי היה כבר מלא תורה כאשר היו מלמדין אותו מתחלה בקדושה, בא המלאך וסטרו על פיו ומשכחו, אך אף על פי כן נשאר הרושם שנרשם בו בזה שהיו מלמדין אותו כל התורה, וצריך האדם לעבוד בכל כחו והתאמצותו לעורר את הרושם הנרשם בו לבא אל המעלה שהיה בו קודם בריאתו כמו שהיה במחצבתו מתחת כסא הכבוד³.

ובכן, שאור זה אכן מסתלק מהאדם ושוב אינה בהתגלותה ובגילוייה כי רב, מעתה על האדם לשמר את אותו הרושם שנשאר בו, שזה מה שילווה אותו מאז ועד יומו האחרון, ואם יועיל להחזיק בה באומץ וחוזק יוכל להשיג שוב את ההשגות הגדולות שראה והשיג קודם היוולדו.

אור ה' מאיר בכל מצב ואף במדריגת קטנות

והנה כאשר נשאל את האדם איזה מצב היא בבחינה נעלית ואיזה היא בשפלות, ודאי יאמר כי הנה אז

ג. זה לשון קדשו שם הנוגע לעצם ענייננו: "יש באדם הגשמי ענין בחינת עיבור ראשון ועיבור שני גדלות ראשון וגדלות שני, והעיבור ראשון הוא במעי אמו וגם שם יש עמו בחינת אלהות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (נדה ל, ב) גר דלוק על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו ומלמדין אותו כל התורה כולה, ומשיצא לאויר העולם אף על פי שקורא ושונה מכל מקום הוא בחינת קטן עד היותו בן י"ג שנים ויום אחד שאז הוא נקרא גדול לכל דבר וכו', וזה נקרא גדלות ראשון וכו' והנה אף על פי שבשנת ה"ג נכנס לכלל גדלות מכל מקום אין זה גדלות אמיתי שהרי חוזר ונופל מן הדעת כי שבע יפול צדיק וקם וחוזר

ודעת אלקים תמצא

ה

ואמיתות. והמאור עינים מלמד אותנו ומדגיש במאמר ההוא, שהקדוש ברוך הוא מאיר לאדם ושוכן בתוכו בכל מדרגה ומדריגה, ואין זה חשכות והסתר אלא הכל היא בבחינת העבודה וההתקרבות להשי"ת.

עיקר העבודה היא בעת הקטנות

ומשזאת למדנו שאור ה' מאיר בכל מצב, שומה עלינו להוסיף בה יתירות, ולהבין כי אדרבה, דוקא באותה העת של הקטנות והעיבור, זה היא עיקר הטוב והאור מאת השי"ת. יסוד זה למדנו רבות בדברי רבותינו מאורי החסידות^ד. וראה מה שכתב

בראשונה יש לו 'קטנות' שנקרא בשם 'עיבור' והיא התקופה שהיא עדיין עיבור במעי אמו, ואח"כ בא 'גדלות' שהיא אחר שיצא מאויר העולם ונעשה גדול והגיע לכלל דעת, והיינו מדרגה ראשונה ונקראים 'עיבור ראשון' ו'גדלות ראשון'. לאחמ"כ מגיע האדם למדרגות הבאות שהן שוב 'קטנות' ו'גדלות' ונקראים בשם 'שני', 'עיבור שני' היא הזמן אחר שכבר נעשה גדול אבל עדיין נכשל שוב ושוב בנסיונותיו ונופל בהן כי שבע יפול צדיק וקם, ואח"כ זוכה להגיע למדרגת 'גדלות שני' שזהו המדרגה הגדולה שניתן להשיג בעלמא הדין, ולעתיד לבוא נזכה לה בשלימות

אל הדעת ונק' גדלות שני אך זה הגדלות שני אמיתי איננו שלם אצלינו שהרי תמיד צריך ליפול מזה ולחזור לדעת שני. ולעתיד לבוא יהיה גדלות שני שלם אמיתי ומלאה הארץ דעה את ה' וכו'. והנה קודם הגדלות שני נקרא עיבור שני בזמן שנופל מן הדעת הראשון מסתלק הדעת ממנו בעולמות העליונים, ונקרא אז בבחינת עיבור. והנה הירידה מה שנופל מן הדעת הוא גם כן צורך עלייה כי לא היה אפשר להשיג יותר בבורא יתברך רק כפי טבע השגתו אשר היה מוטבע בתחלה ולכן הוא נופל מן הדעת ואז יאחז צדיק דרכו להעלות את עצמו אל דעת יותר טוב מן הראשון, והוא כמשל מי שזורק דבר למעלה צריך להשפיל הדבר מתחלה עד שיגביה אח"כ יותר למעלה. והנה עיבור וגדלות ראשון נקרא אדר ראשון ועיבור וגדלות שני נקרא אדר שני דהיינו 'א' דר' ראשון ו'א' דר' שני, כי בכל מקום השי"ת עמו אפילו בימי הקטנות ראשון וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה נר דלוק על ראשו וכו' ומלמדים אותו כל התורה כו'. ומכל שכן אח"כ כשיצא לאויר העולם ולומד אותיות התורה ואח"כ כשלומד ומבין בתורה וגם בימי הקטנות השני שנופל מן הדעת נאמר "בכל צרתם לו צר" (ישעיה סג, ט) ולכן אין מעברין את השנה אלא בחודש אדר לרמז על האמור כי אדר הוא 'א' דר שנתגלה אלהותו גם בעיבור שני כדי שיבוא לגדלות שני אמיתי מעט מעט עד שיבוא משיח צדקינו במהרה בימינו שאז יושלם ענין הדעת בכל פרטיו".

ד. וחוזר ונשנה בספרי רבותינו הק' שהעיקר היא החשכות שממנה יבוא האור, כמאמר הזוהר הקדוש' (ח"ב קפד, א) "אין נהורא אלא דנפיק מגו חשוכא".

**ביום הפורים מתגלה האור שמאיר
לעובר במעי אמו**

בענין גדלות יום הפורים מגלים לנו
רבותינו הק' סוד נעלה, כי
ביום זה מתגלה 'הארת אבא', שהיא
אור גדול מאד, ונקראת גם 'הארת
משה^ה, שכן כל נס הפורים בנוי על
משה רבינו, כמו שאמר רז"ל (מגילה יג,
ב) 'תנא כיון שנפל פור בחודש אדר
שמח שמחה גדולה אמר נפל לי פור
בירח שמת בו משה, ולא היה יודע
שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר
נולדו'. שכן אורו של משה האיר וזרח
והביא לישראל את הישועה. ואור זה
שמאיר ביום ז' אדר מאיר גם ביום
הפורים שבו היה הטפת דם ברית של
משה רבינו שנולד מהול (עשרה מאמרות
לרמ"ע מפאנו מאמר חקור דין ח"ג, פ"ד).

**אותו האור שאמרנו, היא האור
שמתגלה אז לנשמה במעי**

בזה בספה"ק 'בית עין' (פר' שמיני ד"ה
וישא) 'וזהו שאמר הכתוב (שיר השירים
א, ב) "כי טובים דודיך מיין וכו'"
שטוב הוא בחינת דודים בחינת עבדות
ה' שהוא בא מיין בחינת גבורה
בחינת שפלות, ומרומז בחינת קטנות
ב' בפסוק דודיך וגו' ראשי תיבות
אותיות כד"ט בחינת קטנות הוא
אכדט"ם (זח"ב רסא). היינו אותיות
שלפני אותיות אלקים ונתחלפו רק
אותיות אמצעיות כד"ט כידוע ומבואר
בספרים (שער הכוונות דרושי הפסח יב),
ומרומז בר"ת כי טובים דודיך הנ"ל
(לקוטי תורה שיר השירים א) היינו מן
בחינת יין בחינת קטנות בחינת גבורה
(עץ חיים לג פ"א) בחינת שמאל (זח"א פח).
בחינת יד כהה שיודע שאין לו כח
מצד עצמו כנ"ל מבחינה זו בא
לבחינת לריח שמניך טובים היינו
לבחינת ריח של שמן המרמז לבחינת
חסד ה' בחינת ימין (זוהר שם)."

ה. ראה מש"כ ב'פרי עץ חיים' (שער הפורים פ"ה) "והנה בחינת מרדכי הוא סוד הארת
יסוד אבא המתגלה בהיותו ברחל, כי מרדכי בא מאותו הבחינה ומשם יונק שורש
נשמתו, וזה סוד מרדכי מרא דכיא מר טהור שהוא זך ונקי וב"ר מצד אשר הוא
היסוד דאבא". ולמדנו שאור הפורים שהיה בזכות מרדכי היא באותה 'הארת
אבא'. ועתה בוא וראה מה שכתב ב'ליקוטי תורה' (פר' שמות ד"ה ותקרא שמו) "נודע
מן הדרושים כי בחינת משה הוא מיסוד אבא הסתום וגנוז תוך יסוד אימא וכו'".
והיינו כי הארת מרדכי שהיא הארת אבא, היינו חד עם הארת משה.

ו. ראה מה שכתב בספר 'מור וקציעה' (סי' תרפ"ו) שכתב בשם אביו ה'חכם צבי',
וז"ל: "היה אומר שהעיקר והנכון להתענות בשנה מעוברת באדר שני דהוא תלוי
בזמן שהיה הנס כדאמרין מגילה יג, ב) ולא היה יודע שבשבעה באדר מת
ובשבעה בו נולד, ולכן הפיל פור בחודש אדר. והגינה זכותו של משה רבינו ע"ה
שבסבתו נעשה בו הנס, א"כ בדין שיהיו שוין להיותם נוהגים בחודש אחד מאחר
שיום מיתתו היה סבת הנס. וזה טעם הגון ומקובל ומתובל מאוד".

ודעת אלקים תמצא

ז

ביטול הבחירה. ואומרים העולם ששמו אותנו במצב של 'א נער אויפן מארק', שנמצאים במצב של שפע ואור ואין יודעים איך לתפסו להביט בו ולהחזיקו.

והנה כי כן ידע האדם שבעת הזאת שורה בעולם אור גדול ביותר, וכמו שאמרו חז"ל (שבת פח, א) שמכח אותה האור 'קימו וקבלו' (אסתר ט, כז) 'קיימו מה שקיבלו כבר', 'הדור קיבלה מאהבה'. ואמרו צדיקים על יום הכיפורים שהיא 'כפורים', ו'מי נתלה במי, קטן נתלה בגדול' (תענית ז,

אמו כשהנשמה עדיין בעיבור ראשון, והיא נמשכת ביום זה לכל נשמות ישראל, ומאירה למרחוק. ומי שעסוק ביום הפורים רק במשתה ושמחה ושכרות ואינו שם ליבו להאור שמאיר אז, הריהו מאבד את מה שנותנים לו. כי על אף המצוה של משתה ושמחה אל לו לאדם לאבד את הכל בזה. וכבר ידוע מה שאמרו צדיקים' שלכן נתנו מצות השכרות שאמרו חז"ל (מגילה ז, ב) 'מיחייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע' בכדי שלא יתעלה האדם ע"י האור הנעלה הזה למדריגות עד אין שיעור עד כדי

ז. כך מובא ב'שפתי צדיק' (לפורים אות נג) "שמעתי מפ"ק זקיני מו"ר החידושי הרי"ם ז"ל שהיה מספר מעשה שבאיזה מקום היתה זונה שלקחה בשכרה ה' מאות דינרי זהב, פעם אחת נסע לשם יהודי אחד לחטא ולקח עמו הסך הנ"ל, וכשהיה בדרך שמע קול בכיות מאנשים ונשים, שאז היה כל אדון בחצרו כמו נגיד שבידו להמית, והיה רבים מישראל חייבים לו שכר דירה ומס ונתנם לבית הסוהר בעיננים קשים כמות האיש הנ"ל. בשמעו הבכיות נכמרו רחמיו וחקר כמה הם חייבים, לקח כל הסך אשר הקצה לעבירה ופדה כל השבויים ולא עשה העבירה, והיה מזה רעש בשמים, ויצא הפסק שכל מה שיגזור זה יקום. חששו פן ירצה להחיות מתים ושאר דברים שאי אפשר עתה, גזרו עליו לשתות יין שרף, ולכך היה רוב זמנים שיכור. ופעם אחת היה העולם בצער גדול שלח ר' ישראל בעל שם טוב ז"ל מתלמידיו להנ"ל שהוא יבקש רחמים ויפעול, כשבאו אליו שהו כמה זמנים שלא יכלו לדבר אתו מתוך שכרותו עד שטרחו והשיגו אותו טרם ששתה ופעל רחמים ונעשה רצונו. אמר זקיני מו"ר ז"ל כן בפורים יש כל כך עת רצון שכל איש ישראל יכול לפעול אין שיעור, אך פן ידרוש שלא כהוגן כיבדו חז"ל בכוס כהנ"ל. וסיים אין שום הוי אמינא שנפסיד ח"ו על ידי תקנת חז"ל, מסתם עולה יותר נחת רוח מי שמבטל חפצו לציית פקודת חז"ל מאשר יכוון לבקש עבור עצמו טובות אף שיפעול".

ח. כך כתוב ב'בארת המים' מהרה"ק ר' צבי הירש מרימנוב זיע"א (באר לחי ראי לפורים): 'נקרא יום הכפורים עם כ"ף הדמיון כפורים, כי פורים הוא יותר בחשיבותו'. וזה לשון מרן הרב בעל התניא זי"ע (תורה אור מגילת אסתר, צה, ד) "פורים ויום הכיפורים הוא בחינה אחת; יום כיפורים פירושו כמו פורים". כן מובא גם ב'עירין קדישין'

מילי דמלכא

בחינת קטנות ובחינת גדלות בין בשנות חייו מיום היווצרו, ובין בתקופות השנה כאמור. צריך האדם להחדיר את היסוד הגדול האמור לעיל, שאין הדבר כפי הנראה בתחילה ובסברא ראשונה, וכמו שנשאל את האדם להבין מתי מגדיר הוא תקופת גדלות ותקופת קטנות, וודאי שיאמר שכאשר יש כאן גילוי אור, שאורו של השי"ת מאיר באיתגליא, כמו בזמן שבית המקדש היה קיים, או עובר במעי האם וכדומה שהיא תקופת 'גדלות', וכאשר הכל בהסתרה ואין מרגישים וחשים באור, אלא יושבים ישראל בעריהם בארצות הגולה, וטרודים בצרכיהם המרובים, הרי זה בחינת 'קטנות'. אלא אין הדבר כן, והאמת אינו כדברים האלה, ואדרבה ההיפך הגמור היא כמבואר לעיל. וטעמא דמילתא היא כי אין אומדים את האור כפי הארתה וגילויה בעולם, אלא כפי שהאדם מחובר ומקושר אליה.

חנה כי כן נראה זאת בחוש באותו תינוק, שלפני רגע קט ראה מסוף העולם ועד סופו, וכל רזין

א, ואם על יום הכפורים אמרו 'ולו אחד בהם' (תהלים קלט, טז) ופירש"י ז"ל 'ולפי המקרא שהוא נקרא ולו כך פירושו, ימים יוצרו הראהו ימים העתידים להבראות ולחלקן בירר אחד את יום השבת, דבר אחר זה יום הכפורים לסליחה'. הרי שפורים היא גדולה ממנה, הרי היא יום הגדול ביותר בשנה. וצריך לנצל אותה ולהאיר את הנשמה בפנימיות באור הגדול הזה ולא להיסחף אחר אכילת ה'האליפצ'עס' ושתיית ה'בראנפין' ולתת ליום ולאורה לילך מאיתנו בלי להשאיר בנו רושם. ואף שיש טירדא דמצוה רבה, וקשה לנצל את היום ללימוד, אולם בני ישראל מרגישים בליבם פנימה ששורה כאן אור גדול ביותר, וצריך רק להחזיק בה.

**'גדלות' אינו נמדד לפי האור
המאיר אלא לפי מה שמתחבר
אליה**

ועתה כאשר השכלנו להבין את תקופות האדם כאשר יש בו גילוי האור ומאיך נופל בחשכות והסתר, ואמרנו בזה ששייך באדם

(השלם לפורים ד"ה זקני) בשם הרה"ק מרוז'ין זיע"א: "פורים אתקריאת על שם יום הכפורים, יום כפורים הוא כפורים, נמצא כי פורים גדול מיום כיפור, והטעם, כי יום כיפור מכפר רק לשבים (שנועות יג, א), ופורים בין לשבים ובין לשאינם שבים, כי בפורים כל הפושט יד נותנים לו".

והמה מיוסדים על לשון התיקוני זוהר (תיקון כ"א) "פורים אתקריאת על שם יום הכפורים דעתידין לאתענגא ב' ולשינויי ל' מעיניו לעונג".

עיקר העבודה היא להתחבר אל ההשגה עם בחינת ה'דעת' שהיא ההתקשרות

ענין זה נבין על נכון כאשר נשכיל לידע את אותו היסוד שלימדנו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א^ט, כי עיקר התורה והחסידות היא כאשר יהא לאדם בחינת 'דעת' עם אותה מדריגה שזוכה בה, כי אם רק ידבק בו בחכמה ובתבונה לא הגיע לתכלית הנרצה, כי יהיה זה 'חכמתו מרובה ממעשיו' (משנה אבות ג, יז) ואינו מתחבר אליה באמת. לא כן כאשר יזכה בו גם בבחינת 'דעת' שזה המידה מחבר את האדם לאותה המדריגה ומתדבק עמה בכל מהותו.

בשיהודי לוקח גמרא ומתחיל ללמוד, יש וילמד את הדינים ויקיים מצוות 'לימוד התורה', אבל זה לא אכן ישפיע על האדם שהיא 'בשר ודם', ומלא גשמיות. אבל יש ויתחבר עמה בבחינה 'דעת', שיבין וישכיל כי זהו 'תורת ה'' ושדרכה ניתן להתקשר לחיי החיים, לנותן התורה ית"ש, כי 'באורייתא ברא קודשא בריך הוא עלמא' (הקדמת הזוהר ה, א), ובו מנהג את העולם^י, ובו גנו ה' את האור

אתגליא ליה, ידע את כל התורה כולה מפי מלאך כאשר נר דלוק על ראשו, אך בין רגע כשיוצא לאויר העולם אינו יודע אות מן התורה, בוהה בדף גמרא ואין מוצא בה שום ענין. גם כאשר גודל ויודע ללמוד את האותיות, שנים רבות יחלפו עד שיוכל להביט ולהבין שורה או שנים מגמרא ולא יהיה זאת לו כאותיות פורחות ומופרכות שאין להם הבנה. והרי נתמה, כי הן לא עברה רגע מאז אותו הארה, ואיך יובן זאת שלא נשאר לו שום השגה מזה. והגם כי נאמנים עלינו דברי חז"ל והאמת כן היא ודאי, אולם לפי עיני בשר שלנו אין נראה שאכן כן היא מגודל המרחק המורגש, שהתינוק נולד ומרחק רב של שנים ארוכות יארכו עד שיוכל אכן לדעת על בוריו 'כמה מסכתות'. ומזה ניתן להסיק כי בחינה זו של האור הנערב הזה שמאיר לעובר במעי אמו היא בחינת 'קטנות' גדול מאוד ואינו כלל בבחינת 'גדלות', כי אם אנו רואים שאין האדם נשאר עם האור הזה לזמן ארוך וניטלת ממנו תיכף בצאתו לאויר העולם, הרי הוא 'קטנות' ולא 'גדלות' וכמו שנבאר.

ט. כך כותב בקדשו ה'תולדות יעקב יוסף' בשם מורו הבעש"ט הק' (פרשת וארא ד"ה ובוה יובן וארא) "בכל דרכיך דעהו שיתן הדעת בכל דרכיו שהוא דבר נפלא כמו ששמעתי ממורי דברים פרטיים בזה איך יתן הדעת בכל דבר הגשמי גם כן להעלותו ולקשרו ולחבר את האוהל להיות אחד אמן נצח סלה ועד, ודי בזה".
י. כך כותב ב'מאור עינים' (פר' קדושים ד"ה קדושים תהיו) "דהנה כל העולמות נברא

אותה בחינה מצאנו בכל הדורות, כאשר בני ישראל זכו לאורות נפלאות ונוראות, אולם כל עוד שלא התקשרו בה בכל מהותם בבחינת 'דעת', לא נשאר בהם השראה גדולה מאותה האור, ולא השפיעה עליהם לטוב כפי שאכן היתה יכולה, והכל מחמת שהיה חסר להם ה'התקשרות' לאותה אור.

בן ראינו בתקופת בית ראשון, כאשר היה בית בנוי על מכוננו, וארון הקודש בתוך קודש הקדשים, השכינה היתה בהתגלות, ועל אף כל זאת חטאו בעבודה זרה, כמו שאמרנו חז"ל (יומא ט, ב) 'מקדש ראשון מפני מה חרב מפני ג' דברים שהיו בו עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים'². מה שלעינינו נראה חטא שהיא ללא הבנה, ואם נמצא כיום מי שיחטא בעבודה זרה נשלח אותו עד מהרה לרופא

הגנוז³, ועוד ועוד, וכאשר יתקשר עם פנימיות התורה באופן כזה, אז נעשה עמו ולחלקו בכל מהותו ועצמותו באותה בחינה של 'דעת'. שכן חכמה בתורה אינה מעלה גדולה, כי בעינינו רואים שלפעמים ה'קאמפיוטע'ר' יודע יותר מגדולי ישראל, כי כל התורה מונח שם. אלא שאכן אין בזה כי אם חכמה ומדע ולא הבנה ודעת. וזאת מתבטא שאף שהחכמה מרובה יש בה ומונח בה כל התורה, אולם כאשר נשאל את ה'קאמפיוטע'ר' שאלה, לא יוכל לדמות מילתא למילתא ולהסיק ממנה תשובה. כי חסר בזה הדעת שהיא ההתחברות הנכון לחכמה המונחת בה, והיא היא בחינת מדריגת ה'קטנות' בתוקפה. מה שאין כן האדם הלומד תורה, שכל עוד שיש בו מן הדעת, יוכל להתחבר אל החכמה ולהבין ולקשר את הדבר ממקום למקום וממילתא למילתא.

בשביל התורה ובשביל ישראל, ובהתורה ובישראל מתנהגים כל העולמות וכל הברואים".

יא. ראה 'דגל מחנה אפרים' (בראשית בפסוק וירא אלקים) "איתא במדרש (ראה תגינה יב, א) את האור כי טוב שגנוז לצדיקים לעתיד לבוא, ושמעתי מא"ז [הבעל שם טוב הק'] זל"ה נ"ע, היכן גנוז, ואמר, שה' יתברך גנוז בתורה שמשמשין הצדיקים בכל דור ודור באור זה על ידי התורה, שיש בה אותו אור שיכולין להסתכל בה מסוף העולם ועד סופו, כמו שראו עיני ממש שכתב לדודי זקיני ר' גרשון קוטבר ז"ל לארץ הקדושה איך שראה אותו בשבת קודש בחוץ לארץ, והשיב לו דודי זקיני שבאותו שבת עשה גביר אחד ברית מילה בחוץ לארץ ובקשו להיות אצלו מוהל".

יב. המשך הגמ': 'עבודה זרה דכתיב (ישעיה כח, כ) 'כי קצר המצע מהשתרע' מאי קצר המצע מהשתרע א"ר יונתן קצר מצע זה מהשתרר עליו שני רעים כאחד (שם) 'והמסכה צרה כהתכנס'. ע"כ.

ה'דעת' עם אותה האור, וממילא נתגברה עליהם הקליפה שהיתה כנגדה, ונכשלו בחטא זה של עבודה זרה. כי על אף האור שהיתה בהתגלות בבית המקדש, אולם כיון שלא היה בחינת ה'דעת' היו נכנסים למקדש ולא מתחברים אל האור, והיו נשארים בבחינת ה'קטנות'. כי אין 'קטנות' ו'גדלות' נמדדים כי אם לפי מה שיתקשר אליה האדם.

בחינת ה'דעת' היא לפי האהבה שיש לאדם אל הדבר

בחינה זו של דעת, היא בחינת 'התקשרות', כמו שמוצאים בקרא (בראשית ד, א) 'והאדם ידע את חוה'. ובמידה זו נמדדים עד כמה האדם אוהב ומחובר לאיזה דבר. וכאשר זכה ואוהב את התורה אזי יש בו בחינת 'דעת' עם התורה להתקשר עמה, אך אם אינו כן, ואף שלא ינעם הדבר לאדם לומר על עצמו שאינו במדריגת 'אוהב את התורה', אולם אם האמת היא שחסר לו בזה, הנה כי כן אין בו בחינת 'דעת' עם התורה, ואינו

נפשות..., ואלא שזאת נימא, כי לאו משום שכיום אנו במדריגה נעלית יותר משהיו ישראל באותה הזמן, אלא מפני שכיום אין כח הקדושה גדול כל כך, וממילא גם כח ההתנגדות והקליפה אינה עצומה כל כך. שכן בעצם משיכת הנפש להתקשרות בקדושה ולהבדיל להתקשרות בטומאה היא אותה בחינה של אור רק שאינה מאותה צד, וממילא בימים ההם שהיו ההרגשים והמשיכות כדבעי, היה להם משיכה גדולה הן לעניני קדושה והן להבדיל לענינים הפכיים. מה שאין כן עתה ששני ההרגשים חלשים ודעווכים, ואכן אין לנו הנסיון הגדול לעבודה זרה אבל גם המשיכה לקדושה אינה כראוי, ואכן מחמת כן ביטלו את היצרא דע"ז, כי המשיכות לא היו באותה מצב של 'זה לעומת זה' והגדיל כח הסט"א וכמו שסיפרו חז"ל (סנהדרין סד, א)³⁷.

בבל אופן מה נמצינו למדין, שבאותה זמן על אף שכח הקדושה היה רב, והאור היה גדול ונורא, לא השכילו ישראל להתחבר בבחינת

יג. לשון הגמרא שם: 'ת"ש" ויזעקו בקול גדול אל ה' אלהיהם" (נחמיה ט, ד) מאי אמור אמר רב יהודה ואיתימא ר' יונתן בייא בייא היינו דאחרביה לביתא וקליא להיכלא וקטלינהו לצדיקי ואגלינהו לישראל מארעייהו ועדיין הוא מרקד בינן כלום יהבתיה לן אלא לקבולי ביה אגרא לא איהו בעינן ולא אגריה בעינן בתר דאביקו ביה יתבו תלתא יומא בתעניתא בעו רחמי נפל להו פיתקא מרקיעא דהוה כתיב בה אמת אמר רבי חנינא שמע מינה חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת נפק כגוריא דנורא מבית קדשי הקדשים אמר להו נביא לישראל היינו יצרא דע"ז וכו", ע"כ הגמ' שם, ועי"ש המשך המעשה.

מילי דמלכא

מפני שלא נכנס בו הדעת השלם עד היותו בן י"ג שנה שלימות ויום א'. אף על פי שיש קטנים חריפים ומופלגים בתורה מכל מקום אין זה בחינת הדעת אמיתי עד שנכנס לכלל שנים דגדלותו'.

בשיהודי בן ישראל לוקח גמרא, מייגע את מוחו ומקשר את ליבו ומחשבתו בתורה וברצונו יתברך, או כאשר נוטל את הסידור ומתחבר עם תיבות התפילה, זהו בחינת ההתקשרות עם בורא עולם, שמתחבר עם ה'דעת' שלו אל התורה ותפילה, וככל שיתחדשו עליו נסיונות בבחינת הדעת דקליפה, כך יתגבר במידת הדעת דקדושה, ויתגבר על הקשיים ויתקשר על הבורא ית', זה היא הבחינה של 'גדלות', כי אף אם האור במחשכים ובמוסתר, אולם הוא מתקשר אליה ומתחבר בנפשו לאור הנמצא באותה מחבוא, זהו בחינת ה'גדלות', כי האור כבר נכנס פנימה ומאירה בו לפנים, ומועיל בו להוליד הארות חדשות, והבנה בתורה, שזהו הכח הגדול שיש לאדם כאשר זוכה ומתקשר אל התורה, שיכול להוליד באותה אור הארות חדשות מעצמו, וזהו מכח ה'דעת' שעמה יכול להוליד את כל אלו החידושים.

זהו היסוד שלימדנו הבעל שם טוב, שהתקשרות עם האותיות התורה והתפילה, היא בחינת ה'גדלות' ולזה

קשור עמה. ואז יכול להיות מקושר ומחובר לענינים אחרים הנוגדים את התורה ומצוותיה. כי מה שאדם אוהב, לה הוא מקושר ואליה הוא מתחבר בבחינת ה'דעת'.

האדם בעולמו נמצא במצב של נסיונות שמתחדשים עליו, וצריך הוא להתגבר עליהם מדי יום וכל שעה, ולמטרה זו ירד לעולם, להוליד בחינת נסיונות ולהתגבר עליהם, ולהשתמש עם אותה בחינה להוליד חידושי תורה ומצוות ומעשים טובים. כל אלו נובעים ובאים ממידת ההתקשרות של האדם, שהיא בחינת ה'דעת' האמור. וזאת הסיבה ש'קטן אינו מוליד' (סנהדרין סח, ב), כי 'קטן אין בו דעת' (חגיגה ב, ב), ורק מי שיש בו דעת, יכול להוליד לפי מידתו ובחינת התקשרותו.

בן רואים אנו בדבריו המאירים והנפלאים של ה'מאור עינים' (פרשת תרומה) וזה לשונו הקדוש 'משיצא לאור העולם אף על פי שקורא ושונה מכל מקום הוא בחינת קטן עד היותו בן י"ג שנים ויום א' שאז הוא נקרא גדול לכל דבר מה שאין כן קודם זמן הזה, אף על פי שהגיע לעונות הפעוטות ונקרא גדול לשאר מילי מכל מקום לא נקרא גדול לכל דבר עד היותו בן י"ג שנים ויום א', וקודם לזה אין מעשה קטן כלום וקטן שקידש אין חוששין לקדושו (קדושין ג, ב), והטעם הוא

מצב ומעשה של חושך ואסתר עשתה את רצון ה' בשלימות, וקיימה את ציוויו יתברך כפי שציווה עליה ללא שום פגם, ועשתה את המוטל עליה באופן הכי נעלה ששייך ובכך באתה הישועה, ועל ידה התחילה היא להאיר כבר בחינה של 'גדלות', כי על אף האור וההסתר שהיה מסביב, אבל בליבה פנימה היה אור גדול בכך שהתקשרה לציווי הבורא ועשתה אותה בכל לב ובשלימות המעשה. וכפי האמור שאין 'גדלות' נמדדת לפי האור אלא לפי החיבור של האדם למצוות הבורא, ואסתר שקשורה היתה בדעתה לקל-חי ועשתה את המוטל עליה בשלימות הראויה, זכתה אכן לבחינת 'גדלות' זו, ומזה נסתבבה הנס על אף זאת שישראל עצמם היו רחוקים מה' ובמחשכים היו נמצאים.

הארה זו של נס דפורים האמור, היא 'הארת אבא' האמור לעיל, שהיא אורו של משה רבינו ומרדכי הצדיק, ואורה היה רב עד למאוד באופן נשגב שאין לנו בה השגה. והיא האירה בכל נשמות ישראל, ואף האירה את הניצוצות האלו שנפלו בקליפה על ידי שחטאו ישראל. כי האור הזה היה בכחו לרדת עד השאול, ששם נמצא אותה ניצוץ האבוד, שהיה קשה מאוד להגיע אליה, אבל האור הזה שכה רבתה הגיעה עד לניצוץ הזה והעלתה אותה למעלה.

צריך האדם להגיע, ולא ל'הארה' סתם שאינו פועל בו שום פעולה.

הארת פורים היא ה'דעת' וההתקשרות לאור ה' על אף שמסביב שורה חשכות

הארה זו נתגלה לנו באותה זמן ונס של פורים, כי בני ישראל באותה העת היו במצב של 'קטנות' כפי האמור, כי על אף האור הגדול שהיה שם, הרי שלא התקשרו עמה ולא מצאו בה חיבור. היו שם אנשים שחיו עוד בזמן שבית המקדש היה קיים ואורו שני המקדשות היה שם, אבל בכל זאת חטאו בני ישראל, ולקחו להם נשים מהאומות עכו"ם, וזה היה ההסתרה הכי גדולה. ובאותה העת היה עזרא מזהיר את ישראל על חטאם שיפרשו מאותן הגויות, ולמרות כן לא שמעו בקולו ועמדו באיוולתם.

והנה כי כן, בתוך החושך הזה כאשר נשמות ישראל היו מרוחקות, ונשמותיהם שבורות ורצועות מרוב עוון ופגם, נסתבבה גם הנס מאותה מצב של חושך והסתר, כאשר ציווה ה' למרדכי שיורה לאסתר לילך בבית הגוי היא מלך אחשוורוש, ומאותה צרה וצוקה וחשכות האיר ה' את הנס דפורים, כמו שאומרת הגמ' (חולין קלט, ב) "אסתר מן התורה מנין" וראנכי הסתר אסתיר" (דברים לא, יח). והאופן שאכן נסתבבה הנס באותה הצורה היתה, כי זכתה אסתר ובאותה

מילי דמלכא

בשלימות, ונולד מהם דריווש כמבואר בדברי רז"ל (ויקרא רבה שמיני יג, ה), הרי שיצא מזה בית המקדש השני, שבנאה דריווש היא כורש בנו של אחשוורוש ואסתר. והענין היא, כי האור הזה שנכנס לתוך הקליפה ופעלה את פעולתה באופן הראוי ביותר והרצוי כלפי שמיא, בחשבון עמוק היא זאת שהיתה בכחה להוציא ולהביא לבני ישראל את אור בית המקדש השני^ט.

אור זה היה עצום ונורא, ובכך שרפה היא את כל הקליפות שעמדו בדרכה, עד שכעס אחשוורוש וזעק מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן^ה (אסתר ז, ה), שהיא בפשטות דבר שאינו מובן, שהרי הוא המלך

פנימיות האור הזה של משה רבינו ומרדכי הצדיק נכנסה לעומק הקליפות והוציאה משם את האור הגדול

כך גדולה היא אורו של משה רבינו ואורו של מרדכי הצדיק שבימים ההם נכנסה לתוך עמקי הקליפות, חדרה לחדרו של אב הטומאה המלך אחשוורוש והוציאה משם את הבית המקדש, שכן אף שהמלך אחשוורוש עצמו לא התיר זאת ואמר לאסתר המלכה 'עד חצי המלכות ותיעש' (אסתר ה, ו) ואמרו חז"ל (מגילה טו, ב) 'חצי המלכות ולא כל המלכות ולא דבר שחוצץ למלכות ומאי ניהו בנין בית המקדש', אולם בעשותה את רצון ה'

יד. ז"ל שם: 'אמר רבי יהודה ברבי סימון דריווש האחרון בנה של אסתר היה טהור מאמו וטמא מאביו'.

טו. ראה מה שכתב בספר 'אמת ליעקב' מהגה"ק מליסא, וז"ל (בבא בתרא עג, ב) "והנה כי השם יתברך הצור תמים פעלו כיון שעל ידי חטא אדם הראשון שלטו באלו הנשמות אינו רוצה להוציאם מידם שלא כדין מה הוא עושה ממתין עד שיהיה מקום פגום ומרמה את החיצונים ואומר שרצונו להכניס הקדושה באותו טינוף, והם חשבו אדרבה יותר טוב להכניס שם הנשמה והיא חפצם באותו ענין, ונמצא עושה כוונתם כרצונם וכולי. ולהיות כי הנשמה הוא עצומה וקדושה היא מתעוררת ומטיבה מעשיה ונפרדת מן הקליפה ולא די שיהיה בן בזה אלא אדרבה מוציאה נצוצות קדושות משם זה היה ענין אברהם אבינו ע"ה שהיה בן תרח וכו'. והנה דוד אשר יצא ממואב הוא הכרית את הקליפה שהיה מלובש בתוכה מתחלה שהוא קליפת מואב ששם היה נפש דוד קבועה וכו'. וזה גם כן ענין אחשוורוש שנשא את אסתר להוציא נפש דריווש שיבנה בית המקדש וכו'". וראה ב'פוקד עקרים' לרבי צדוק הכהן (אות ה') וז"ל "אך לפי מה שכתב ברעיא מהימנא (ח"ג רע"ו א) דשלחה שידה במקומה אם כן אי אפשר דנתעברה מקודם רק אז דהוצרכה לילך בעצמה לפעול הישועה שאי אפשר על ידי השידה". וזאת כתב גם בספר הקדוש 'זרע קודש' (פורים ד"ה אל תדמי) "אל תדמי בנפשך" (אסתר ל יג) כי אמרו ז"ל (זוה"ק ח"ג רעו, א) שהכניסתה לו שידית בדמותה בכל עת שהיתה

וזה היא ששרפה את הכל ואיכדה את הקליפות, והאירה את האור לנשמות ישראל ולנפשם פנימה, והעלה אותם ואת כל המצב שהיו שרויים בה, למעלה אל התיקון והאור.

ונלמד זאת לעניינו אנו, שצריך האדם לידע ש'גדלות' היא לפי התקשרותו לתורה ולמצוות בבחינת ה'דעת'. וכשישב ללמוד ידע שאף שהתורה 'ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים' (איוב יא, ט), 'ומי ישובנו' (שם פסוק י), וכמאמר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א ש'תורת ה' תמימה' (תהלים יט, ח) היא, ותשאר תמימה לעד כי לא נוכל לקחת ממנה אף שום נגיעה 'ביז משיח'ס טאג', מרוב עמקותה גדלותה וקדושתה^{טז}. אולם באם יזכה האדם שיתקשר אל התורה ואל השי"ת בבחינת הדעת, אזי אף במצב שאנו שרויים בה, בדור חשך

שמלך על 'שבע ועשרים ומאה מדינה' (שם א, א), והוא גדל את המן בן המדתא' (שם ג, א) ואמר לו 'הכסף נתון לך והעם לעשות בו כטוב בעיניך' (שם, יא), ועתה הוא זה שעומד ואומר כמי שאינו יודע 'מי הוא זה ואיזה הוא' (שם ז, ה), הלא זה פלא ואינו מובן בפשטות. אלא כאמור אורו של מרדכי הצדיק פעלה בזה שהאירה בתוך אותה הקליפה שמלפנים גזרה את כל הגזירות הנוראות, והמליך את הקליפה על בני ישראל, ועתה שרפה היא את כל אותם החיצונים שסכבו אותה ונתבטלו הכל. כי היא העבודה הנפלאה בבחינת ה'דעת' שעבדו מרדכי ואסתר שהתקשרו באותה העת בהאור הפנימי, ועמה נכנסו לתוך הקליפה, ופעלו בכך את פעולתם באותה בחינה שהיתה בחינת 'גדלות' לנפשם פנימה במצב של החושך הזה,

נתבעת לתשמיש והיא לא נבעלה כלל מאחשורש, וזהו שהזהירה מרדכי אל חדמי בנפשך שתעשה דמותך ואת לא תכנסי אצלו, כי אם החרש תחרשי בעת הזאת ותכניסי שידה בדמותך ויהיה הנס ע"י השידה שכדמותך, כמו שמצינו בגמ' שהרבה פעמים נעשה נס על ידם. וז"ש רוח והצלה יעמוד ליהודים אבל יהיה ממקום אחר, ע"ד שאמר רבי שמעון בר יוחאי כשהלך למלכות ובא שד לעשות להם נס אמר יבוא הנס מכל מקום, אבל טוב יותר שיהיה מסיטרא הקדושה ולא מס"א שאינה מצד האחדות רק מסטרא דאל אחר ולא מסטרא דאחד לבד. וכאן שהיה הנס לכלל ישראל שקיימו וקבלו התורה עי"ז צריך שלא יהיה לס"א חלק, שאז ח"ו הד' מאחד יתהפך לרי"ש, כי הס"א נקרא אלהים אחרים. וכשיהיה ע"י השידה יהיה להס"א חלק בהנס, ע"כ אל תדמי בנפשך כנ"ל שיהיה הנס רק מסטרא דקדושה לבד. ולכן אמרה עתה כאשר אבדתי ממך, כי עד כאן לא נבעלה כלל לאחשורוש רק עתה כדי שיהיה הנס מסיטרא דקדושה וכן היה".

טז. הובאו הדברים בספה"ק 'מאור עינים' (חוקת ד"ה וידבר) וז"ל: "וגם אפשר שנקרא בחינה זו על שם שעדיין היא תמימה כמאמר הבעש"ט כי אור הגנוז עדיין הוא

שיזכה לבחינת ה'דעת' ולהשגת 'גדלות' בתורה. אבל אם לא יתקשר עמה ולא יזכה לאהבת תורה, רק יאמר 'לשם יחוד וכו' לקיים מצוות תלמוד תורה', יתנועע על הנמרא שעות רבות, ולא רק שלא יגדל לתלמיד חכם, אלא אף לימודו ילך ויחסר כשחושיו וראשו כבדים עליו. כי עיקר הדבר של קנין בתורה, ושל לגדול תלמיד חכם היא לאהוב את התורה ולאהוב ללמוד את התורה".

כל זאת בא על ידי שיתחבר אל התורה בהבנת הראש והלב, שיביין את מה שלומד וישכיל בעמקותה של לימוד התורה. ואף שבמדרגתינו אנו רחוקים מלהשיג בה השגות גדולות, אולם כאמור העיקר אינה האור שנמצא בהדבר שזהו אכן רב ועצום, אלא העיקר היא האור שיכולים להתחבר ולהתקשר עמה ולזה יש לכל אדם חלק בה".

ואפל, כאשר ההסתר רב היא, הוא זה שיזכה לבחינת 'גדלות' בתורה, כי כמה שתהיה עמוקה או לא, אולם אם הוא יתקשר בה בפנימיות לבבו, יזכה בה לבחינה הגדולה האמורה.

בחינת ה'דעת' וההתקשרות שתלוי במידת האהבה לדבר תורגש בשמחתה עם הדבר והעבודה

וכפי שאמרנו למעלה, שדעת היא בחינת התקשרות, ודבר זה נמדד כמה הוא אוהב את הדבר ומחובר אליה, הרי שעל האדם להתגבר ולהתחזק באותה עבודה של אהבת התורה ולאהוב את הבורא יתברך שמו. כי כאמור בחינת ה'גדלות' אינה לפי שעות והדפים שילמד האדם, אלא לפי השמחה שישמח בה. כי אם יתעמק האדם וידע שקונה בלימוד התורה קנינים עצומים בדיעת וחייבור לתורה, הרי

תמים שלא הגיע לו שום אדם כי אם מעט מזעיר כמ"ש תורת ה' תמימה תורת ה' פירוש בחי' התורה שנקרא' על שם ה' ולא ע"ש משה, תמימה שלא דרכו בה רבים ולא באו לזו המדריגה". וראה גם מה שכותב הגה"ק ר' משה אליקים בריעה מקאז'ניץ בנו של המגיד מקאז'ניץ בספרו 'ויחל משה' (תהלים יט), וז"ל "כתיב תורת ה' תמימה משיבת נפש' ובשם הבעל שם טוב זצלה"ה שמעתי שתורת ה' הוא תמיד תמימה ושלמה שלא התחילו בה עדיין שום אדם בעולם כי הוא משיבת נפש העוסק בה בכל פעם בחיות חדש ומי שלומד תורת ה' בתמימות, כאלו לא התחיל עדיין, אזי הוא משיבת נפש".

יז. ראה בשו"ע יו"ד סי' רמ"ג ס"ב ברמ"א שם גדר תלמיד חכם, שהוא לא זה שיוודע הרבה אלא מי שמחובר לתורה בליבו בכל עת ובכל שעה אף בלכתו בדרך.

יח. כך מבואר הדבר ב'מאור עינים' (פר' תרומה שם), וז"ל: "איתא בזה"ק אתפשטות' דמשה בכל דרא ודרא עד שיתין רבוא דרי, וזהו ענין בחינת הדעת שיש לכל

ודעת אלקים תמצא

יז

הנראה לעינים, כי היא גדול מאור שאין לזה חיבור עם האדם.

ובהיות שאור זה מאיר בכל שנה ושנה, על כן שמחים

ועולזים בימי הפורים, משום שעיקר הנס של פורים היה החיבור והשמחה ששמחו אז ישראל עם התורה ועםנותן התורה יתברך שמו.

אולם, זאת שומה עלינו לחדד בקרבנו כי פשוט היא הצד

ההפכי, שכל האמור שיש אור שמאיר באופן נפלא ונשגב, כל זאת היא אך רק למי שחפץ בה ורוצה ביקר זה ושמחים בזה, לא כן לאותם האנשים שאינם כלל חפצים לקבל הארה כזו ואינם שמחים עמה, כי אף אם ישנה בעולם ובכחה להגיע לכל אחד מישראל אף השפל ביותר, מכל מקום אין לנו חיבור וחיזוק עם אותו האדם שאין לו כלל ענין בה, ואין בו התעוררות רצון לזה. כי אכן הכל תלוי בשמחה ובחיבור הפנימי לזה.

שייך בכל מצב, ואף דייקא במצב של חשכות והסתרה, כי אם יתחבר אליה בפנימיות, שוב רכש את המידה הזאת והקנין הנעלה.

זוהי הנס של פורים, כאשר קיימו וקבלו היהודים על עצמם ועל זרעם את קיום התורה וההתחברות לה, על אף שהיו במצב שפל ביותר ונפלו בעמקי שאול. מכל מקום על ידי החיבור אל התורה, זכו ו'מאשפות ירים אביון' (תהלים קיג, ז), ו'אביון' היינו ה'תאב לדבר' (ראה רש"י דברים טו, ד), וברצונם ואהבתם כי עז זכו להיכנס למצב אחר של קשר וחיבור אל התורה. ואור זה נשנה בכל שנה, שהאדם מתחבר בפנימיות אל האור, ואף שאין רואים זאת בעיני בשר, אולם די לנו במה שמגלים לנו כי האור נמצא גם נמצא, ומתעורר אותה האור של עובר במעי אמו כמבואר למעלה. וכפי שכבר הארכנו בזאת ש'גדלות' היא לפי האור הפנימי ולא

או"א מישראל להשיג בתורה, והכל על ידי הדעת בחינת משה שהוא היה הדעת של כל ישראל, ויש לכל או"א ניצוץ דבר מה חלק מהדעת של משה רבינו עליו השלום בכדי שידע ויבין וישיג כל או"א בתורה כל חד וחד כפום שיעורא דיליה, כפי בחינת משה שיש אצלו כך הוא מבין ומשיג בתורתו וכו'. והנה נאמר במשה רבינו ע"ה ולא ידע איש את קבורתו (דברים לד, ו) והוא ע"פ האמור שאתפשוטא דמשה בכל דרא, ולזה ענין בחינת משה הוא גנוז באדם הישראלי ולא ידע איש את קבורתו פירוש שלא ידעו היכן משה קבור וגנוז, כי באמת הוא נגזז ונקבר בדעת של כל או"א מישראל כאמור. עי"ש עוד בענין ענוה ושפלות רוח שאפשר לרכוש דרך 'דעת' זו שבא מ'משה' שהיה ענו מאד מכל האדם.

מילי דמלכא

האדם עדיפה עשרת מונים מאור גדול שאין לו חיבור אליה, שאז הוא בבחינת 'קטן שאין בו דעת ואינו מוליד', כאמור.

יש למצוא בפורים עת ללימוד התורה

והנה ידוע מה שאמרו צדיקים^ט על הגה"ק ר' זאב נחום זצ"ל אביו של ה'אבני נזר' זיע"א שלכך זכה לבן כזה, שכן אף שהיה אדם גדול מאוד ולא היה קטלא קניא, כי היה הוא עצמו אב"ד בעיר ביאלא וכתב שו"ת 'אגודת אזוב', אולם נשמת האבני נזר היתה כנראה גדול מאוד, והיה זה חידוש ופלא אף באותו דור. ואמרו על מה אכן זכה להוריד נשמה כזאת, כי ביום הפורים כאשר כל ישראל היו טרודים במצוות היום היה חסרון גדול בלימוד התורה, והוא שישב אז ועמל בתורה זיכו לו משמיה בזכות לימוד התורה באותה העת בבן קדוש כזה. ומזאת למדנו מעלת לימוד התורה ביום זה כי רבה היא, וזה דבר שלא מדעת לומר שהיות שעסוקים במשתה ושמחה אין זמן מצוי ללמוד, כי צריך להפריש מן הזמן ללימוד. כי אף שאין לנו לבטל את סעודות ומשתה היום, מכל מקום אפשר למצוא עת לזה גם, ובפרט לפי דברי החתם סופר (שו"ת

בימים אלו יש להתחזק להתקשר באהבה ובחיבור פנימי לה'

ומעתה על האדם לקבל על עצמו בימים אלו להגביר את הקשר עם התורה ועם ה', ו'קשר' נקרא רק כאשר עושה זאת מתוך אהבה כאמור, 'מאך נישט קיין חסד פאר'ן באשעפער' כי ה' רוצה את הלב והחיבור הפנימי. וכמאמר העולם על אותו אדם שמתבטא על עצמו שהוא 'חבר' עם כל העיר וכולם הם רעיו וידידיו, שינסה רק 'ללוות דולר' ויווכח לדעת מי אכן חבר שלו..., כי העיקר היא לא המציאות הנראה לעינים, וקיום התורה והמצוות למעשה, אלא חיבור הלב ואהבת הנפש שבלב האדם. וזאת רוצה הבורא, לא מעשים אלא חיבור פנימי מתוך הלב, ה' רוצה 'ריעים ואוהבים' ולא אלו שרק 'עושים ומקיימים'. ואף אם לא נבין למה אכן היא כדבר הזה שה' רוצה אוהבים בלב ומחוברים פנימה, אולם זהו המציאות שזאת רוצה הבורא.

ובכן האדם שמתקשר לאור הזה ללמוד ולהתפלל כראוי, ולעבוד את ה' בכל לב ונפש, הרי זהו בחינת ה'גדלות' לקלוט את החכמה באמת, ולפתוח את צינורות החכמה אל עצמו, כי אור קטן שמתקשר אליה

יט. כך מסופר שגילה הדבר הרה"ק ר' מנחם מנדל מקאצק זיע"א, שיש אומרים שאף גילה זאת להגה"ק ר' זאב נחום עוד טרם הורתו ולידתו של בנו זה.

ודעת אלקים תמצא

ט

שיורד, והשמחה בתורה ומצוות בפנימיות עומק הלב.

[ואמנם כי כן, כאשר השנה מעוברת, יש לנו לדעת כי גם ביום פורים קטן, גם אז יורד הארה גדולה זו, וכמאמר ה'חתם סופר' בתשובותיו (שם) לפסוק דיש חיוב מדאורייתא לעשות זכר לנס בפורים קטן כמו בפורים גדול, וממילא על האדם לעבוד ביום זה גם כן עם יסוד גדול זה, ויחדיר לעצמו אמונה בכח התורה, אהבת ומתיקות התורה, וחיבור פנימי באהבה אל ה', כי זאת הכל היא בבחינת 'דעת', שזה גורם לאדם

או"ח סי' ר"ח) שעצם מצוות פורים היא מן התורה^כ, דהיינו שהזכר לנס הוא מדאורייתא רק שהורו לנו רבותינו ז"ל עם איזה מצוות מחיובים לקיים זכירת הנס, אבל עכ"פ חוץ מזה בודאי יש חיוב דאורייתא של זכירת הנס שיש לקיימה בכל אופן, וזה אפשר לקיים 'למהדרין' ע"י לימוד התורה שזה היה עיקר השמחה אז ש'קימו וקיבלו עליהם ועל זרעם' [ולימוד התורה גם היא 'סעודה' נקראת, כמו שאמר הכתוב (משלי ט, ה) 'לכו לחמו בלחמי']. והעיקר לדעת ולהבין את עומק פנימיות השמחה שהיא 'הארת אבא'

כ. זה לשונו שם: "ומ"ש דפורים וחנוכה וכל ימי מגילת תענית לעשות זכר לנס ממות לחיים הוא דאורייתא ממש מק"ו כדאיתא פ"ק דמגילה (יעיי רמב"ן סוף שרש ב') מכל מקום היינו לעשות שום זכר לנס, אבל איכות וכמות הזכרון ההוא הוא מדרבנן כגון כגון קריאת מגלה ומשלוח מנות והדלקת נרות בחנוכה הכל מדרבנן, אבל לעשות שום זכר קצת ולכלל הפחות לאסרו בהספד ותענית הוא דאורייתא מק"ו הנ"ל. ובזה נתיישב לי מ"ט וסברא לאסור בהספד ותענית בי"ד וט"ו באדר הראשון, ממה נפשך אם אין עושין אותו פורים ממש מה ענין לאוסרו בהספד ותענית. והנה בלא"ה נמי צריך עיון מה ראו באמת לקבוע פורים בשני משום מסמך גאולה לגאולה עדיף הלא זריזין מקדימין למצות ואין מעבירין על המצות עדיף מעשות מצוה מן המובחר כמבואר בתשו' רדב"ז [הישנות סי' י"ג] ותשובת ח"צ סי' ק"ו ומשנה למלך הל' מגלה פ"א הל' י"א. ומיהו לזה י"ל דוקא במצוה שכך מוטל עליו יש לו לזרז ולהקדים ולא להמתין אבל מצוה שאנו מקבלים עלינו תחלה ועדיין לא נתחייבנו בה לא שייך כל כך זריזין, וטוב לקבוע ביום המובחר והיינו מסמך גאולה לגאולה. ואך לפי הנחה שהנחנו שעכ"פ מדאורייתא מחוייבים לעשות שום זכר לכל הפחות לאוסרו בהספד ותענית א"כ מחוייבים לעשות מיד באדר הראשון משום אין מעבירין על המצות ובזה מודה ר' שמעון בן גמליאל לר' אלעזר ב"ר שמעון. אך מה שהוספנו אנחנו מגלה ושמחה ומשלוח מנות אנחנו קובעים ביום המובחר בשני למיסמך גאולה לגאולה. ועיין כל זה פ"ק דמגלה וי"ו ע"ב ויובנו דברי כי הקצרת".

מילי דמלכא

ולכשיתבונן האדם יבין, כי אילו יבואו ויאמרו לו להצטרף עתה למהלך מסויים שיגרום שבעוד כמה שבועות, למשל עד פסח, הבא יזכה לדעת את כל התורה כולה, ודאי שלא ישאר שום אחד בביתו ושלא יצטרף לעבודה זו, אלא כולם כאחד ירוצו וישבו בביהמ"ד בכל שעות היממה ויעשו את העבודה הכי גדולה שיכולים לעשות. כי אם יש רצון פנימי הרי שממילא נסללת הדרך לקיימה למעשה. וזוהי אכן העבודה שמאיר בפורים, שמאירה לכל לכבות בעומק הלב, וכאשר מקבל את האור בליבו, שוב יסחף אחריה ויעשה את כל יכלתו לקבלו ולחזקו אצלו.

ובינה נא זאת, בהאי ציווי התורה שציוותה לנו ואמרה (יברים ד, ט) 'רק השמר לך ושמור נפשך פן תשכח וגו'', ופירשו צדיקים^{כא} עומק מצוה זו, שעל האדם לזכור בכל עת את מעלת נשמתו שעמדה לפני הר סיני, שבו נטע הקדוש ברוך הוא את התורה כולה בכל לב של כל איש ישראל, וגדולת נפשו אשר בקרבו שיכולה להשיג השגות נשגבות. כי כאשר יזכור האדם זאת בכל עת

שמחה גדולה בה' בתורתו ובמצוותיו, באופן שאף בחג השבועות אין שמחה כזו, כי האור האמור היא נשגב מאוד ומיוחד דייקא לימים אלו, כאשר כל העולם מתעלה עם האור הזה].

יש להתחזק לקבל את האור הגדול

וממילא, כאשר נשכיל להבין את האור הגדול, ושעלינו מוטל לעורר רצון לזאת האור, הרי שלב מי לא יתעורר באהבה רבה ואהבת עולם אל ה', ותעיר את הישנים בתרדמת הזמן והגשם. כי כן מצאנו אז בעת יציאת מצרים, שה' ציוה לבני ישראל להקריב את הפסח בבחינה האמורה של 'ראשו על קרבו על כרעיו', אף שהיו בצב שפל שהיו 'ערום ועריה' (יחזקאל טז, ז), ולא ידעו כלום רק לבנות 'פיתום ורעמסס' (שמות א, יא). ולאותם אלו אמר ה' 'ועברתי בארץ מצרים' (שמות יב, יב) 'אני ולא מלאך, אני ולא שרף וכו'' (מכילתא בא פרשה ז), ואור זה שהגיעה אף לאנשים כאלה, הלהיבה אל לבכם וסחף אותם אל הקדושה כאבן השואבת, כי מי לא יצטרף לקבלת אור כזה.

כא. ראה מה שכתב ה'קדושת לוי' על מצוות שש זכירות, במצוה זו, וז": "עניין זכירת מתן תורה לזכור גודל אהבת השי"ת אותנו אהבה עזה שנתן לנו תורתו הקדושה אשר בה נאמר (משלי ח ל) "ואהיה אצלו אמון' וגו'" ותר"ג מצות הנקראים בזוהר הקדוש (ח"ב פב ב) 'תרי"ג עטין' ליתן עצה היעוצה לאדם עצת ה' היא תקום האיך להפשיט את עצמו מגשמיותו לדבק את עצמו בבורא יתברך שמו וכו'".

ודעת אלקים תמצא

כא

והאדם ידע את חוה', כאמור. וממילא להתעלות מעלה מעלה בהתקשרות לה' ובמצוותיו.

ויהי רצון שנזכה להאמין בכל האמור, ולהתחבר אל התורה. והרי בפורים קטן יש בה אור של פורים גדול גם, כי אם יש קטן 'מכלל דאיכא גדול' (ראה ברכות מג, א 'מכלל וכו'). ונזכה להתעלות עוד ועוד, עדי יערה עלינו קודשא בריך הוא רוח טהרה ממרום בביאת גואל צדק כמהרה בימינו אמן.

ויאמין בו בכל לב, עזוב יעזוב את כל הנסיונות והרעות שעשה, כמו שבימים ההם עזבו ישראל באותה העת את נשותיהם הגויות, כך בזמן הזה יתפרדו כל פועלי אוץ' (ע"פ תהלים צב, י), כי בכח התורה ובכח שמחת התורה שבימים האלה נשרפים כל הקליפות, ואין להם כח להתייצב נגד קדושה זו. ואז מוכן העת לעשות פירוד מהרע וחיבור אל הקדושה, להתקשר בבחינת 'דעת' עם התורה וקדושתה, בבחינת